

ĐẤU TRANH VỚI CHỦ NGHĨA XÉT LẠI HIỆN NAY

□ **TS. HÀ SON THÀI**

Học viện Chính trị - Bộ Quốc phòng

Tăng cường đấu tranh chống chủ nghĩa xét lại là vấn đề đang đặt ra cấp thiết đối với đảng cộng sản nói chung và Đảng Cộng sản Việt Nam nói riêng.

“**C**hủ nghĩa xét lại là trào lưu tư tưởng - chính trị thù địch với chủ nghĩa Mác-Lênin, xuất hiện trong nội bộ phong trào công nhân và cộng sản dưới chiêu bài “xét lại” hoặc thậm chí “phát triển” học thuyết mácxít-lêninnít. Chủ nghĩa xét lại là một biến dạng của chủ nghĩa cơ hội⁽¹⁾.”

NGUỒN GỐC, BẢN CHẤT, ĐẶC TRƯNG CỦA CHỦ NGHĨA XÉT LẠI

Chủ nghĩa xét lại là sản phẩm của những điều kiện kinh tế và chính trị - xã hội của chủ nghĩa đế quốc, cơ sở xã hội của nó là bộ phận được hưởng đặc quyền trong giai cấp công nhân - tầng lớp “công nhân quý tộc” và “công nhân quan liêu”. Trong đấu tranh giai cấp của giai cấp công nhân có những người chưa gạt bỏ được những tàn dư tư tưởng tư sản hoặc tiểu tư sản. Trong khi cách mạng thuận lợi thì những tàn dư tư tưởng ấy có thể bị đẩy lùi, hoặc tạm thời được giấu kín. Nhưng khi cách mạng gặp khó khăn tổn thất thì những tàn dư ấy trở dậy, kéo

theo sự nảy sinh những khuynh hướng cơ hội, xét lại. Việc các đảng tư sản cầm quyền áp dụng các phương pháp của “chủ nghĩa tự do”, chính sách cải cách, cũng làm tăng thêm chủ nghĩa xét lại.

Cuộc đấu tranh giữa hệ tư tưởng tư sản và hệ tư tưởng cộng sản cũng đóng một vai trò quan trọng trong việc làm nảy sinh ra chủ nghĩa xét lại. Một mặt, mỗi thắng lợi mới của chủ nghĩa Mác-Lênin thường buộc kẻ thù của nó phải khoác cái áo nhà mácxít, nhà xã hội chủ nghĩa, họ “khoác áo chủ nghĩa Mác, ôm hôn chủ nghĩa Mác để bóp chết chủ nghĩa Mác”. Mặt khác, những phần tử không vững vàng hoặc yếu đuối về phương diện lý luận trong phong trào cộng sản không chịu nổi áp lực của hệ tư tưởng tư sản và rơi vào lập trường xét lại. Do ảnh hưởng mạnh mẽ của hệ tư tưởng tư sản, lối sống tư sản trong phong trào cộng sản và công nhân quốc tế, có một số người “chỉ lĩnh hội được khía cạnh nào đó của chủ nghĩa Mác, một số bộ phận riêng biệt của thế giới quan mới, hoặc một số

khẩu hiệu và yêu sách riêng biệt, mà không thể doan tuyệt dứt khoát với tất cả những truyền thống của thế giới quan tư sản nói chung và của thế giới quan dân chủ tư sản nói riêng⁽²⁾. Tinh hình đó nhất định sẽ nảy sinh chủ nghĩa cơ hội dưới dạng này hay dạng khác.

Chủ nghĩa xét lại xuất hiện còn do có những bước ngoặt trong phong trào công nhân và cộng sản, vào những lúc mà một số đảng viên cộng sản không đủ khả năng nhận thức đúng những hiện tượng mới của thực tại, những thay đổi trong sách lược của các đảng cộng sản. Đặc biệt, trong quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội, bên cạnh những thành tựu về kinh tế - xã hội đã mắc phải những sai lầm, khuyết tật dẫn đến khủng hoảng và sụp đổ ở một số nước. Lợi dụng tình hình đó, chủ nghĩa đế quốc tấn công điên cuồng trên mặt trận tư tưởng, chính trị, văn hoá, cùng với nó là mặt trái của kinh tế nhiều thành phần, cơ chế thị trường như cạnh tranh, phân cực xã hội, sự băng hoại các giá trị đạo đức truyền thống đã làm

"V.I. Lenin luôn đấu tranh không khoan nhượng chống chủ nghĩa xét lại"

cho một bộ phận cán bộ, đảng viên và nhân dân đắm niềm tin vào chủ nghĩa xã hội, vào sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản và một bộ phận hoang mang dao động, mơ hồ về chính trị. Những thực tế đó ở một mức nào đó đã tạo ra những cơ sở kinh tế, xã hội, cơ sở tâm lý nảy sinh những tư tưởng cơ hội, xét lại.

Chủ nghĩa xét lại được biểu hiện dưới nhiều hình thức khác nhau với những tên gọi khác nhau trong mỗi thời kỳ lịch sử, nhưng bản chất của chúng chỉ là một. Bản chất của chủ nghĩa cơ hội, xét lại là trào lưu tư tưởng đối lập với chủ nghĩa Mác, là tàn dư của tư tưởng tư sản, tiểu tư sản trong phong trào công nhân, là sự hy sinh quyền lợi cơ bản lâu dài của phong trào công nhân vì những lợi ích trước mắt, cục bộ của một bộ phận, là sự đầu hàng

trước hệ tư tưởng tư sản và sự phản bội chủ nghĩa Mác-Lênin.

Đặc trưng cơ bản của chủ nghĩa cơ hội xét lại là sự dao động ngả nghiêng về chính trị, không kiên định những nguyên tắc cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin, khi cách mạng thuận lợi thì tỏ ra "cấp tiến", khi cách mạng gặp khó khăn thì thoái lui, thoả hiệp.

Trong lịch sử, tuyên truyền "học thuyết" về sự phát triển dần dần của chủ nghĩa tư bản thành chủ nghĩa xã hội, là một trong những mưu đồ của các thành phần xét lại nhằm phủ nhận cách mạng xã hội chủ nghĩa và chuyên chính vô sản. Đây phong trào công nhân vào con đường của chủ nghĩa cải lương, họ đưa ra khẩu hiệu: "Mục đích cuối cùng không là gì cả, phong trào là tất cả"...

Đặc điểm chung của chủ nghĩa xét lại, về lý luận là triết trung, nguy biện, pha tạp cả chủ nghĩa duy vật và chủ nghĩa duy tâm, về chính trị thì xu thời "gió chiều nào che chiều ấy", về kinh tế theo quan điểm thực dụng, cục bộ, vụ lợi cá nhân; về hành động thì phiêu lưu, lúc tà, lúc hữu nhưng thủ đoạn chính trị lại rất tinh vi, xảo quyệt, luồn lách để chui sâu, leo cao.

"Khi nói đến đấu tranh chống chủ nghĩa cơ hội thì không bao giờ được quên đặc điểm của tất cả chủ nghĩa cơ hội hiện đại trong mọi lĩnh vực là: nó mang tính chất không rõ ràng, lờ mờ và không thể hiểu nổi. Do bản chất của mình, phái chủ nghĩa cơ hội bao giờ cũng tránh đặt vấn đề một cách rõ ràng và dứt khoát, bao giờ nó cũng trên con đường trung dung, nó quanh co uốn khúc như con rắn nước giữa hai quan điểm đối chọi nhau. Nó tìm cách "thoả thuận" với cả quan điểm này với quan điểm kia, nó quy những sự bất đồng ý kiến của mình lại thành những điều sửa đổi nhỏ nhặt, những sự hoà nghi, những nguyện vọng thành tâm và vô hại.v.v!"

Thực tiễn lịch sử cho thấy, các thế lực phản động thế giới vẫn tiếp tục đặt nhiều hy vọng vào những tổ chức, phần tử xét lại, mưu tính chia rẽ phong trào cộng sản quốc tế, phá hoại cuộc đấu tranh giai cấp của giai cấp vô sản tại các nước tư bản chủ

nghĩa, cản trở công cuộc xây dựng xã hội mới ở các nước xã hội chủ nghĩa.

Ngay từ giữa những thập niên cuối của thế kỷ XX, khi tình hình căng thẳng trên thế giới đã dịu bớt thì cuộc đấu tranh tư tưởng lại trở nên gay gắt và các giới cầm quyền ở phương Tây lại mở một đợt tuyên truyền mạnh mẽ "bảo vệ nhân quyền ở các nước xã hội chủ nghĩa". Trong tình hình ấy, các phần tử xét lại tích cực hoạt động trở lại trong phong trào công nhân và cộng sản quốc tế. Họ khoác áo "chủ nghĩa cộng sản châu Âu" để chống lại lý luận và thực tiễn cách mạng, đòi không được dùng chính ngay các thuật ngữ "chủ nghĩa Mác-Lê-nin", "chủ nghĩa quốc tế vô sản", "chuyên chính vô sản" trong các văn kiện của đảng cộng sản. Cùng với đó, họ còn tấn công đặc biệt mạnh mẽ vào chủ nghĩa xã hội hiện thực...

Việc chủ nghĩa xét lại được thực hành một cách có hệ thống đã chứng minh hùng hồn cho kết luận mácxít-leninist rằng, chừng nào chủ nghĩa đế quốc còn tồn tại thì hệ tư tưởng tư sản và tiểu tư sản vẫn còn có thể thâm nhập vào phong trào cộng sản, biểu hiện ra cả dưới dạng chủ nghĩa xét lại.

ĐẤU TRANH CHỐNG CHỦ NGHĨA XÉT LẠI Ở VIỆT NAM HIỆN NAY

Ở Việt Nam, trong quá trình đấu tranh cách mạng, phức tạp, lâu dài, ở vào những bước ngoặt lịch sử, thường xuất hiện tư tưởng cơ hội, xét lại dưới nhiều màu sắc "hữu khuynh" hoặc " tả khuynh" ở những mức độ khác nhau. Trong thời kỳ kháng

chiến chống Mỹ cứu nước, khi cuộc chiến ở vào thời kỳ quyết liệt đã có một số ít người khiếp nhược trước sức mạnh tàn bạo của kẻ thù, trước hy sinh gian khổ dã dáo động về chính trị, không kiên định đường lối đấu tranh cho giải phóng miền Nam, sợ tiến hành đấu tranh vũ trang, có ảo tưởng về con đường thoả hiệp chung sống hoà bình, thì đua hoà bình, chỉ thực hiện cái gọi là "cách mạng đầu lưỡi"...

Đầu những năm 80 (thế kỷ XX) đất nước ta lâm vào khủng hoảng kinh tế, xã hội sâu sắc, Đảng ta đã khởi xướng công cuộc đổi mới. Chính lúc đất nước vô vàn khó khăn, một số người miệng hô đổi mới nhưng xa rời nguyên tắc, từ bỏ định hướng xã hội chủ nghĩa. Kêu gọi phát triển kinh tế nhiều thành phần nhưng phủ nhận định hướng xã hội chủ nghĩa của nền kinh tế, phủ nhận vai trò của kinh tế Nhà nước, cổ vũ cho tư nhân hoá, tự do tư sản... Một số người không có quan điểm chính trị rõ ràng, phai nhạt lý tưởng cách mạng, ngả nghiêng, do dự, mơ hồ, hoài nghi vào con đường đi lên chủ nghĩa xã hội.

Hiện nay, "Nhin tổng thể, qua 30 năm đổi mới, đất nước ta đã đạt được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử trên con đường xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa. Đồng thời cũng còn nhiều vấn đề lớn, phức tạp, nhiều hạn chế, yếu kém cần phải tập trung giải quyết, khắc phục để đưa đất nước phát triển nhanh và bền vững hơn"⁴. Bối cảnh quốc tế, khu vực còn tiềm ẩn những nhân tố gây mất ổn định, các thế lực thù địch tăng cường chống phá cách mạng Việt Nam... là mảnh đất màu mỡ để những tổ chức, phần tử xét lại có điều kiện trở dậy, với những luận điệu cũ mèm và nguy hiểm.

Họ cho rằng lý luận về chủ nghĩa xã hội đã sụp đổ; phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng cộng sản Việt Nam; đòi đa nguyên chính trị, đa đảng đối lập, xa rời những nguyên lý của đảng cộng sản; phủ nhận sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân. Họ viện dẫn một cách cắt xén, xuyên tạc một số ý kiến của C.Mác, Ph.Ăngghen, V.I.Lênin, Hồ Chí Minh. Xuyên tạc, bôi đen lịch sử tiến đến phủ nhận lịch

sử dân tộc, cho rằng những năm tháng hào hùng của cách mạng vô sản dựng nước và giữ nước là “thời kỳ đen tối”, “sai lầm”. Bên cạnh đó, họ tìm mọi cách xuyên tạc lịch sử, hạ bệ lãnh tụ, nói xấu Đảng Công sản Việt Nam, “bôi đen” những anh hùng giải phóng dân tộc; họ còn thường xuyên cổ súy, tô hồng công lao của những kẻ đã từng làm tay sai, “bán nước cầu vinh”, phản bội Tổ quốc, dân tộc...

Trong đấu tranh chống chủ nghĩa xét lại ở Việt Nam hiện nay, cần xác định rõ một số vấn đề có tính nguyên tắc như sau:

Một là, kiên định chủ nghĩa Mác-Lênin và đứng vững trên lập trường của giai cấp công nhân.

Chỉ kiên định chủ nghĩa Mác-Lênin và đứng vững trên lập trường giai cấp công nhân mới có thể giới quan khoa học, phương pháp luận biện chứng, nhân sinh quan cách mạng để xem xét, nhận định, phân tích một cách khách quan toàn diện các hiện tượng chính trị - xã hội đang diễn ra hàng ngày, hàng giờ trên thế giới, khu vực và trong nước để có thái độ, trách nhiệm và đề ra quyết sách chính trị đúng đắn giải quyết hợp lý, hợp tình mọi vấn đề chính trị-xã hội.

Hai là, thường xuyên xây dựng Đảng vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức. Đảng phải lấy chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho mọi hành động. Phải vận dụng một cách khoa học, sáng tạo chủ nghĩa Mác-Lênin vào những điều kiện lịch sử, cụ thể, từng thời điểm thích hợp. Phải tuân thủ những nguyên tắc xây dựng Đảng kiểu mới của

Chủ nghĩa xét lại ở Việt Nam không có cơ sở kinh tế, chính trị - xã hội để tồn tại dưới dạng “chủ nghĩa”, nó chỉ tồn tại với tính cách là quan điểm, tư tưởng không thành hệ thống lý luận, không nhất quán và biểu hiện ở lời nói, trang viết và hành động vụn vặt của một số người, một số tổ chức phi pháp...

chủ nghĩa Mác-Lênin, làm tốt công tác tư tưởng, công tác tổ chức, cán bộ để Đảng tạo thành một khối thống nhất về ý chí và hành động.

Ba là, tăng cường giáo dục chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm, đường lối chính sách của Đảng, làm cho chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh giữ địa vị thống trị trong đời sống tinh thần xã hội, tạo ra chất miễn dịch tư tưởng cho quần chúng để chống lại mọi âm mưu, thủ đoạn của chủ nghĩa xét lại. Đặc biệt chú ý giáo dục lý tưởng cách mạng, động cơ phấn đấu cho thế hệ trẻ, vì chính họ sẽ là người chủ tương lai đất nước và thế hệ kế tục để xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

Bốn là, kết hợp chặt chẽ giữa nghiên cứu lý luận với tổng kết thực tiễn, phát triển lý luận để lý luận luôn luôn là tư tưởng dẫn đường cho thực tiễn phát triển đúng hướng, đúng quy luật. Phải bám sát thực tiễn, phát hiện kịp thời những vấn đề nảy sinh, bắt cập để sửa chữa kịp thời, tránh giáo điều, máy móc hoặc lơi

dụng “đổi mới”, “phát triển” để từng bước xa rời những nguyên tắc cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh.

Năm là, kết hợp chặt chẽ cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa chống cộng và đấu tranh chống chủ nghĩa cơ hội, xét lại. Vì chúng thường cấu kết với nhau, dựa vào nhau để chống phá chủ nghĩa Mác-Lênin, chủ nghĩa xã hội hiện thực và phong trào cách mạng thế giới. Trong đấu tranh chống chủ nghĩa chống cộng phải kiên quyết, triệt để, không khoan nhượng. Nhưng đối với chủ nghĩa cơ hội, xét lại phải hết sức thận trọng, cứng rắn về nguyên tắc nhưng mềm dẻo về sách lược, biết tôn trọng, chờ đợi và không can thiệp vào công việc nội bộ để tránh đẩy bạn thành thù, tạo ra mâu thuẫn trong nội bộ Đảng, nội bộ phong trào cộng sản và công nhân quốc tế.

Sáu là, không ngừng nêu cao tinh thần đoàn kết quốc tế, phối hợp chặt chẽ cả hành động và lời nói trong cuộc đấu tranh vì lợi ích chung. Đồng thời, tích cực chủ động tiến công trên mặt trận tư tưởng, lý luận và phải bảo vệ vững chắc thành quả cách mạng, Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. □

(1) A.M. Ru-mi-an-xtép: *Chủ nghĩa cộng sản khoa học - Từ điển*, Nxb. Tiến Bộ, Mátxcova, 1980, tr. 418.

(2) V.I.Lênin: *Toàn tập*, Nxb. Tiến bộ, Mátxcova, 1980, t. 20, tr.77.

(3) V.I. Lênin: *Toàn tập*, Nxb. Tiến bộ Mátxcova, 1981, t. 8, tr.476.

(4) Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb. Chính trị quốc gia, H, 2016. tr.16.